

Ålands kommunförbund

Budget 2024 och ekonomiplan 2025–2026

Fastställd av förbundsstämman § X/17.11.2023

Innehållsförteckning

1. Verksamhetsplan	3
1.1 Förbundsdirektörens översikt och allmän bedömning inför 2024	3
1.2 Målsättningar inför 2024	4
2. Organisation	5
2.2 Stadganden om budget	5
2.3 Om Ålands kommunförbund	5
2.4 Former och innehåll för Ålands kommunförbunds verksamhet	5
2.5 Verksamhetsplan budgetåret 2024 och planåren 2025–2026	6
3. Kommunala avtalsdelegationen (KAD)	10
3.1 Verksamhetsår 2024	10
4. Budget 2024	12
4.1 Behandling av budgeten	12
4.2 Resultaträkning och driftsbudget	13
4.3 Kommunernas andelar	15
5. Organisationsstruktur	16
5.1 Kommunalförbundets organ	16
5.1 Personalorganisation 2024	16
6. Bilaga: Prognos för kommunandelarna år 2024	17

1. Verksamhetsplan

1.1 Förbundsdirektörens översikt och allmän bedömning inför 2024

När året inleds börjar de nya förtroendevalda så småningom ta plats i de kommunala organen, efter valet den 15 oktober 2023. Även lagtinget är nytt och det finns ett nytt regeringsprogram att förhålla sig till de kommande fyra åren. Kommunerna går in i 2024 efter ett år där bland annat en reviderad kommunallag och kriskommunlag sköts på framtiden, samtidigt som vissa kompensationer för skatteavdrag infördes.

Kompetensförsörjningen inom kommunerna blir allt svårare och svårare, inför 2024 är läget ansträngt. Det är personalbrist både inom barn- och äldreomsorgen, och det blir allt svårare att rekrytera till exempel byggnadsinspektörer.

Med stöd av landskapets förslag till budget 2024 ser arbetet med att höja kommunernas IT- och informationssäkerhet ut att fortgå under 2024. De senaste årens utveckling i omvärlden skapar ett kritiskt läge som kräver en förstärkning av säkerheten i kommunerna för att trygga hela Ålands digitala infrastruktur.

Ekonomiska utsikter

De ekonomiska utsikterna för 2024 fortsätter att vara dystra. Enligt prognoserna borde de allmänna prishöjningarna och ränteläget stabiliseras under 2024, men konjunkturläget är fortsatt pressat. Ekonomin förutspås i viss mån återhämta sig under år 2024 för att stärkas i större utsträckning under år 2025. Finlands bank befarar att de största riskerna finns inom de finansiella förhållandena, energimarknaden och den utdragna perioden av hög inflation. Den största ljusglimten är att sysselsättningsgraden fortsättningsvis är stabil, samtidigt som det varnas för att Finlands långsiktiga utmaningar har blivit allt större.

På kommunal nivå finns flera orosmoment. Det allmänna ekonomiska läget syns också i kommunerna och sammantaget talar faktorerna i omvärlden och lokalt för ett utmanande läge. Skatteprognoserna tyder på avsevärt minskade skatteinkomster, vilket är en möjlig effekt av de fleråriga rytmstörningarna. Flera kommuner nådde redan efter bokslutet 2022 kriterierna för att vara en kriskommun enligt lagförslaget om kommuner med synnerligen ansträngd ekonomi som sedan drogs tillbaka under tidsperioden 2022–2023. Förhoppningarna i kommunerna är låga om ett bättre ekonomiskt läge inför 2024 och ytterligare kommuner ser ut att nå kriskriterierna.

Med anledning av de senaste årens förändringar i lagstiftningen som har påverkat kommunerna och utökat ambitionsnivån vad gäller den kommunala servicen finns det ett stort behov av ekonomiska konsekvensanalyser och utvärderingar. Tiden är även mogen för att göra en helhetsöversyn av landskapsandelssystemet som reviderades 2018. Konsekvenserna av det nya systemet och volymminskningen som skedde parallellt med förändringen syns framför allt på ett negativt sätt för mindre kommuner i periferin.

Riket

Social- och hälsovårdsreformen som verkställdes 01.01.2023 kommer fortsättningsvis att märkas av på Åland. De förändrade förvaltningsnivåerna och den nya uppgiftsfördelningen gör att lagstiftning i större utsträckning måste anpassas efter Åland även i framtiden.

För rikets kommuner stundar en reform av arbets- och näringstjänsterna som på nytt förändrar den kommunala uppgiftsfördelningen. Organiseringsansvaret övergår till kommunerna år 2025 men sker stegvis och under en övergångsperiod både 2023 och 2024.

Säkerhetsläget och kriget i Ukraina

Rysslands invasion av Ukraina ser fortsättningsvis inte ut att ha ett slutdatum inom en nära framtid. Säkerhetsläget är ansträngt i hela Europa och med Finlands färskva medlemskap i NATO är risken stor för utökade cyberattacker och andra försök av digitala intrång eller sabotage.

Flyktingvågen har mattats av och under 2024 har alla personer från Ukraina som får tillfälligt skydd på Åland möjlighet att ansöka om hemkommun, vilket är positivt ur kommunernas synvinkel.

Om förbundet

Ålands kommunförbund är en stabil samhällsaktör som stöttar medlemskommunerna att effektivt hantera utmaningar och möjligheter genom samarbete, resursdelning och stark representation på olika nivåer.

Förbundet är en viktig aktör i den åländska samhällsutvecklingen och kommer fortsätta att agera som en gemensam röst för att säkerställa de åländska kommunernas intressen och behov i främjandet av en hållbar och välmående utveckling på ön.

Minna Hellström
Förbundsdirektör

1.2 Målsättningar inför 2024

Förbundets övergripande målsättningar är ett verktyg för att ge riktning och struktur i verksamheten, målsättningarna sedan kan brytas ner i mindre konkreta delar under verksamhetsåret.

- **ETT STÖTTANDE OCH KOORDINERANDE FÖRHÅLLNINGSSÄTT** Kommunförbundet stöttar sina medlemskommuner genom att initiera och medverka till samarbeten, samt har ett koordinerande förhållningssätt på en övergripande kommunal nivå.
- **DIGITALISERING** Kommunförbundet verkar för att öka digitaliseringsgraden genom att öka den digitala inkluderingen och nivån av digitalisering hos kommunerna.
- **INTRESSEBEVAKNING** Kommunförbundet bevakar sina medlemskommuner intressen genom att vara en trovärdig samhällsaktör som för fram fakta och tar ställning i viktiga frågor.
- **OPINION OCH DEBATT** Kommunförbundet får genomslag i opinionen genom att förekomma i åländsk media åtminstone 2 gånger per månad.
- **UTBILDNING** Kommunförbundet arrangerar minst 1 seminarium för de kommunalt förtroendevalda under året.

2. Organisation

2.2 Stadganden om budget

Om Ålands kommunförbunds finansiering stadgas i 99 § [Kommunallag för landskapet Åland](#). Ytterligare bestämmelser om budgetprocessen tillämpas genom [Grundavtal för Ålands kommunförbund](#).

20 § Finansiering

Ålands kommunförbunds verksamhet finansieras av kommunerna gemensamt. Av kostnaderna skall hälften fördelas enligt de beskattningsbara inkomsterna vid den kommunala inkomstbeskattningen under föregående år och hälften enligt antal kommuninvånare i respektive kommun på årets första dag det år kostnaderna avser. De beskattningsbara inkomster som ovan avses omfattar även kommunens andel av samfundinkomstskatten.

26 § Budget och ekonomiplan

Vid beredningen av ekonomiplanen skall medlemskommunerna ges tillfälle att framlägga förslag till utvecklande av kommunförbundets verksamhet.

Budgeten och ekonomiplanen skall i fråga om driftsekonomin specificeras enligt uppgift, och i fråga om investeringar enligt projekt. Den preliminära budgeten och ekonomiplanen för följande kalenderår skall tillställas medlemskommunerna före 15.09 och den godkända budgeten och ekonomiplanen före 30.11.

2.3 Om Ålands kommunförbund

Kommunalförbundet Ålands kommunförbund är en intresse- och arbetsgivarorganisation för den kommunala sektorn. Vi driver våra medlemmars intressen och erbjuder dem stöd och service.

Kommunförbundets allmänna uppgifter är enligt Kommunallag för landskapet Åland att:

- Bevaka kommunernas intressen gentemot landskapet
- Fungera som remissinstans
- Fungera som samarbetsorgan för kommunerna
- Utse kommunala avtalsdelegationen samt sköta dess ekonomi och förvaltning
- Fungera som rådgivande organ inom juridik och ekonomi
- Fungera som samarbetsorgan vid kommunalt samarbete utanför Åland
- Ha hand om andra gemensamma ärenden om förbundsstämman så beslutar

Till förbundets viktigaste uppdrag hör att bevaka kommunernas intressen gentemot landskapet, värna och stödja den kommunala självstyrelsen, främja samarbetet mellan kommunerna, bistå kommunerna i utvecklingen av verksamheten och agera som arbetsgivarorganisation.

Förbundet företräder totalt 14 av Ålands alla kommuner, varav 8 är landsbygdskommuner och 6 skärgårdskommuner. I medlemskommunerna bor totalt cirka 13 000 invånare.

2.4 Former och innehåll för Ålands kommunförbunds verksamhet

Ålands kommunförbund grundades 1997 och har sedan dess verkat för den kommunala sektorn på Åland. Tyngdpunkten i verksamheten har de senaste åren legat på intressebevakning för kommunernas räkning och rådgivning i den omfattning som det har varit möjligt att leverera. En av de främsta styrkorna är förmågan att samordna och främja samarbete på kommunal nivå, genom

det övergripande förhållningssätt som förbundet har. Personalstyrkan inom förbundet har över tid minskat avsevärt och kapaciteten är idag på en minimal nivå, vilket skapar en stor sårbarhet och utmaningar i att få resurserna att räcka till.

Den senaste mandatperioden har i stor utsträckning koncentrerats till omfattande krishantering för att motverka effekter av covid-19 pandemin och kriget i Ukraina. Den politiska agendan präglar också Ålands kommunförbunds verksamhet och det är därför viktigt att så långt det är möjligt påverka politik och lagstiftning som berör kommunerna, framför allt under 2024 då en ny regering borde ha tillträtt.

I den mån det är möjligt erbjuder förbundet sakkunskap och rådgivning inom framför allt kommunal juridik, förvaltning och ekonomi. Även KAD erbjuder rådgivning inom kollektiv och arbetsgivarfrågor i den mån det resursmässigt är möjligt.

Ålands kommunförbund har sedan 2020 ett samarbetsavtal med Finlands kommunförbund, alla åländska kommuner är också medlemmar i Finlands kommunförbund men med en reducerad medlemsavgift. Utmaningen för Finlands kommunförbund är att garantera service på svenska med hänsyn till åländska förhållanden och lagstiftning.

Förbundet är en politiskt styrd organisation. Förbundsstyrelsen leder förbundets förvaltning och handhar de berednings-, verkställighets- och andra uppgifter som i lag, grundavtal eller stadgor är bestämt. Förbundets högsta beslutande organ är förbundsstämman.

Ålands kommunförbund hyr ett kontorsrum vid Finström kommunkansli.

2.5 Verksamhetsplan budgetåret 2024 och planåren 2025–2026

Ålands kommunförbunds verksamhet regleras i 13.kap Kommunallagen för Landskapet Åland och i förbundets styrdokument, grundavtal och förvaltningsstadga.

Fortsatt behov av revidering av förbundets grundavtal

I samband med revideringar av kommunallagen och/eller som en konsekvens av en förändrad kommunstruktur på Åland kan Ålands kommunförbunds status komma att påverkas. Grundavtalet bör revideras när det finns konkret information kring kommande lagförändringar och hur dessa eventuellt påverkar förbunden.

I anslutning till ändringen av grundavtalet kan möjligheterna för Ålands kommunförbund att stå värd för olika former av samarbeten utökas.

Avtalet med Jomala kommun om köp av tjänster för avtalschef fortlöper.

Förväntade tyngdpunktsområden för intressebevakningen under 2024

Ålands kommunförbund representerar kommunernas gemensamma intressen gentemot den landskapsregeringen samt andra myndigheter. Detta innebär att förbundet driver kommunernas frågor och arbetar för att säkerställa att kommunerna har nödvändiga resurser och befogenheter.

Lagstiftning

För kommunerna utgör kommunallagen, förvaltningslagen och offentlighetslagen en helhet och lagarna bör fungera i samklang.

Ålands kommunförbund har sedan mandatperioden 2015 – 2019 påtalat behovet av att i grunden revidera kommunallagen för landskapet Åland. Kommunallagen antogs 1998 och behöver revideras för att lagstiftningen ska överensstämma med den utveckling av rättspraxis som skett under de drygt 25 åren som lagen har varit i kraft. Även EU-direktiv rörande till exempel offentliga sektorns skuldsättning för implementeras, liksom skyldigheterna för kommunerna att tillämpa bokföringslagen bör tydliggöras. Ytterligare diskuteras regelverket kring valbarhet till olika kommunala organ med jämna mellanrum. Parallellt med en revidering av kommunallagen borde förvaltningslagen revideras för att bland annat omfatta även förvaltningsklagan, som kommunerna i vissa fall är förpliktade att behandla men som inte regleras i den åländska förvaltningslagen

Samarbeten

En av de centrala uppgifterna för Ålands kommunförbund är att fungera som ett samarbetsorgan. Det finns ett fortlöpande behov av att utveckla samarbetsformer över kommun- och myndighetsgränser. Kommunförbundet stöttar och representerar i dagsläget sina medlemskommuner vad gäller bland annat samverkansavtalen mellan socialvården och hälsovården, implementeringen av ekonomisystem, införandet av ett vårdinformationssystem och nätverket Bärkraft. Arbetet planeras fortsätta under 2024 och beredskap bör finnas för att utveckla och stötta andra samarbeten.

Ålands kommunförbund ska enligt 97 § också ”fungera som samarbetsorgan vid kommunalt samarbete utanför Åland”. Digitaliseringen har gjort samarbeten utanför Ålands gränser tillgängligt på ett helt annat sätt och det finns stor nytta att samarbete på nationell, nordisk och europeisk nivå för att få inspiration utifrån och knyta kontakter. Under 2024 bör det fortgående samarbetet med Finlands kommunförbund fortsätta och fördjupas, samt samarbeten på övriga nivåer utforskas.

Digitalisering av offentliga Åland

Det offentliga Ålands digitala kompetens måste fortsätta stärkas för att underlätta användandet av digitala tjänster samt möta den nödvändiga nivån på informationssäkerhet.

Digitala tjänster bör vara en prioriterad fråga för att öka tillgängligheten och användbarheten för de kommunala tjänsterna som kommuninvånarna använder. Inom förvaltningen finns en stor möjlighet att effektivisera och automatisera processer som idag i stor utsträckning sköts manuellt, likaså finns det stora fördelar i att säkerställa en trygg och tillgänglig informationsöverföring.

Frågan kring informationssäkerhet har ytterligare aktualiserats i och med de allt vanligare förekomsterna av cyberattacker och kraven på informationssäkerhet kommer med hög sannolikhet att utökas i framtiden. Det offentliga Ålands måste vara rustat för att möta högre krav, för att inte riskera invånarnas rättssäkerhet.

Tonläget och samhällsdebatten

Den åländska samhällsdebatten präglas av en hög mediatäthet och högljudda åsikter som sällan baseras på fakta. Lagtingsdebatten förs inte längre endast i plenisalen utan tar också mycket utrymme i sociala medier. Det är snarare regel än undan att kommunerna får agera måltavlor för dess blotta existens.

Ålands kommunförbunds roll i samhällsdebatten är att genom hög trovärdighet bidra med ett kommunalt helhetsperspektiv. Detta genom faktabaserade analyser och aktiva ställningstaganden i offentligheten.

Ålands kommunförbund bör prioritera en hög synlighet i media och inte tveka att uttrycka sig kring kommunernas verksamhet.

Prioriteringar i verksamheten inför 2024

- Ålands kommunförbund bör fokusera på intressebevakningen och både aktivt och strategiskt bevaka de frågor som är viktiga för kommunerna. Kommunförbundet bör i så stor utsträckning som möjligt agera på medlemskommunernas gemensamma initiativ och driva dessa, alternativt genom att hitta den minsta gemensamma nämnaren.
- Ålands kommunförbund bör utveckla dialogen med kommunernas förtroendevalda.
- Ålands kommunförbund bör koncentrera verksamheten till de sammanhang som är av strategisk betydelse för kommunernas finansiering och lagstiftning som är av central betydelse för kommunernas verksamhet.
- Ålands kommunförbund bör i dialog med Finlands Kommunförbund r.f. utveckla samarbetet och tydliggöra arbetsfördelningen mellan intresseorganen som gynnar Ålands kommunförbunds medlemskommuner.
- Ålands kommunförbund bör bevaka landskapslagstiftningen som reglerar kommunernas uppgifter och i enlighet med finansieringsprincipen se till att finansieringen är i proportion till uppgiftshelheten.
- Ålands kommunförbund bör prioritera och göra avvägningar i förhållande till den reella nyttan för de representativa organen som Ålands kommunförbund bjuds in till.

Planer för verksamhetsåren 2025 och 2026

Ålands kommunförbunds mandat återfinns hos medlemskommunerna. Verksamhet bör därmed anpassas till antalet medlemskommuner och utvecklas i dialog med dessa.

Förbundsledningen

Ålands kommunförbunds främsta uppgift är att driva medlemskommunernas intressen enligt vad förbundsstämman och förbundsstyrelsen beslutar.

Minna Hellström fungerar som förbundsdirektör, övriga tjänster och funktioner sköts i form av köptjänster.

Remissinstans

Ålands kommunförbund fungerar som remissinstans för lagstiftning som berör kommunerna.

Ålands kommunförbund förutsätter att kommunerna alltid hörs inför lagändringar som påverkar kommunerna. Förbundet involveras i ett tidigt skede i lagstiftningsprocessen och ger utlåtanden och synpunkter för att lagstiftningen ska kunna utformas och förankras med beaktande av de åländska kommunernas verksamhetsförutsättningar. En förutsättning är öppenhet från Ålands Landskapsregerings sida kring initierade lagförändringar och övriga initiativ som berör kommunerna.

Intressebevakning

Kommunförbundets intressebevakning omfattar bevakning av kommunala intressen gentemot i huvudsak landskapet, men även andra aktörer. Utgångspunkter för intressebevakningen är den kommunala självstyrelsen, kommunernas ekonomiska utrymme, den åländska lagstiftningen, generell utformning av regelsystem samt rollen som arbetsgivarorganisationen.

En av målsättningarna med samrådsdelegationen för kommunala frågor som fungerat sedan 2013 har varit att möjliggöra delaktighet i ett tidigt skede av lagstiftningsprocessen. Erfarenheterna av samarbetsorganet har inte varit odelat positiva och arbetet med att åstadkomma ett stabilt och förutsägbart förhandlingsförfarande måste fortgå. Samrådsavtalet revideras 2023.

Vid intressebevakningen är kommunförbundets målsättning att vara en proaktiv organisation genom att förhandla, ta initiativ, delta i det beredande arbetet i olika frågor, informera och ge utlåtanden. Inriktningen för arbetet är att gentemot landskapet svara för intressebevakning på det kommunala och förvaltningsrättsliga fältet i syfte att främja den kommunala självstyrelsen. Deltagande bör ske även i utvecklingsarbete som gagnar den kommunala verksamheten.

Rådgivning

Syftet med rådgivningen är att bättre ta tillvara den kunskap som finns samt att hjälpa till att fylla luckor i densamma, genom att till exempel förbättra den kommunala personalens förutsättningar att i samarbete med andra lösa de problem som möter dem genom jobbet.

Idag ger kommunförbundet konkret expertstöd inom allmän kommunal juridik, ekonomi och kollektivavtal. Verksamheten begränsas av den smala organisationen.

I rådgivningsfrågor samarbetar Ålands kommunförbund och kommunala avtalsdelegationen även med Finlands kommunförbund och det Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna.

Utbildning och kursverksamhet

Det inkommer sporadiskt önskemål från medlemskommunerna om att kurserna ska hållas, vilket Ålands kommunförbund responderar på i mån av möjlighet och omfång. Kurserna utformas utgående från de behov som kommunerna upplever och bör vara ekonomiskt självbärande.

Finlands kommunförbunds dotterbolag Finnish Consulting Group (FCG) tillhandahåller kurser och utbildningar som i vissa fall är riktade specifikt mot Åland och i flera andra fall är tillämpliga även här. Deltagandet från Åland är högt. Dialogen med FCG bör fortgå under 2024 för att fånga upp förbundets medlemskommuners behov och föra önskemål vidare, samt bibehålla deltagandet från Åland på en hög nivå. Utbildning och kompetensutveckling är viktigt i all kommunal verksamhet.

Skattetabeller och skatteberäkningar

Sedan 2016 har Finlands kommunförbund tillhandahållit skatteprognoser för de åländska kommunerna utgående från en anpassad modell av de prognoser som rikets kommuner kan beställa. Skatteprognoserna är uppskattade av kommunerna och utvecklingen av dessa fortsätter i dialog mellan Finlands kommunförbund, Ålands kommunförbund och kommunerna.

3. Kommunala avtalsdelegationen (KAD)

Den kommunala avtalsdelegationen är ett lagstadgat organ för avtalsfrågor inom kommunförbundet. Avtalsdelegationens uppgift är enligt 100 § kommunallagen, att på kommunernas och kommunalförbundens vägnar självständigt förhandla och avtala om anställningsvillkoren för kommunernas och kommunalförbundens tjänstemän och arbetstagare i enlighet med landskapslagen om tjänstekollektivavtal (22/78) och lagen om kommunala arbetskollektivavtal (FFS 670/1970). Avtalsdelegationen kan även ge rekommendationer i allmänna anställningsfrågor och har hand om rådgivning och service till kommunerna och kommunalförbunden i arbetsmarknadsfrågor.

Ålands kommunförbund har skrivit avtal med Jomala kommun, som tillhandahåller tjänsten som avtalschef omfattande 60 procent av heltid genom en köptjänst, sedan kommunförbundet upphandlade funktionen år 2013.

Som avtalschef fungerar Jesper Strandvik, som är stationerad på kommunkansliet i Jomala.

Under pågående avtalsperiod arbetar avtalschefen kontinuerligt i den Kommunala arbetsmarknadsgruppen. Vidare fungerar avtalschefen som ett stöd för medlemskommunerna vid tolkningen av tjänste- och kollektivavtalen. Nuvarande avtal tecknades 25 oktober 2022 och är i kraft till och med 30.4.2025 (avtalsperioden 1.4.2022-30.4.2025).

3.1 Verksamhetsår 2024

Omvärld

En befarad lågkonjunktur och kriget som pågår i världen är faktorer som generellt påverkar ekonomin och arbetsmarknaden. Omfattningen av följderna är svåra att förutse. De tjänste- och arbetskollektivavtal som förhandlas fram på Åland idag har ett tydligt samband med de avtal som förhandlas fram i riket. De offentliga finanserna på Åland är idag ofrånkomligen beroende av läget i riket.

De avtal som förhandlas fram för den offentliga sektorn i riket är till stora delar en produkt av de finländska industriernas avtal. Exportsektorns avtal indikerar vilka medel som kommer att finnas för fördelningen av de medel som tillfaller den offentliga sektorn och i slutändan kommunerna i riket. Detta har en direkt påverkan på de avtalsunderlag parterna på Åland förhandlar kring. Velfärdsområdesreformen i riket har föranlett stora ändringar på den kommunala arbetsmarknaden där. Över 200 000 personer har övergått från anställning inom kommun eller

samkommun till något av de nya välfärdsområdena. Denna omstrukturering har hanterats genom nya avtal och en mängd förhandlingar.

Med detta som bakgrund följer kommunala avtalsdelegationen resultaten av förhandlingarna i riket. Eventuella förändringar behöver granskas ur ett åländskt perspektiv. Kommunala avtalsdelegationen ska slå vakt om de åländska särdragen under en period präglad av ekonomisk osäkerhet och förändringar på den kommunala arbetsmarknaden i riket. Det är därför viktigt att kommunala avtalsdelegationen fortsätter sin strävan efter att stärka den egna organisationen genom att fokusera på kärnverksamhet, pragmatiskt arbete och fakta. Kommunala avtalsdelegationen eftersträvar effektiva förhandlingar. Nuvarande avtalsuppgörelse är tre år lång och sträcker sig till 30.4.2025. När avtalet tecknades ingick också, så kallade stupstockar. Dessa bedöms ha skapat förutsättningar för ett fungerande, relativt långt avtal i en period präglad av osäkerhet.

Verksamhet under 2024

I avtalen finns flera uppgörelser där avtalschefen i arbetsgrupper med representanter från huvudavtalsorganisationerna utreder och tar fram material för vidare behandling. Under avtalsperioden ska parterna enligt avtalet också ta ställning till och enas om precisering av fördelning av lönepotter.

Arbetsgrupper som sammanträder 2024 kan nämnas:

- En arbetsgrupp ser över av lärararbetstiden/USK-systemet. Gruppen ska även arbeta med att utveckla arbetsvärderingen inklusive kriterier för individuella tillägg inför användning av de lokala justeringspotterna
- Kommunala arbetsmarknadsgruppen, KAG, sammanträder löpande. Under 2024 planeras bland annat följande ärenden behandlas:
  - o Utredda lönetillägg så som rekryterings-, individuella- och engångstillägg.
  - o Genomgång av förtroendemannakapitlet. Vid behov ge anvisningar.
  - o Genomgång av reglerna kring tillfällig vårdledighet. Vid behov ge anvisningar.
  - o Genomgång av bestämmelserna för resor i samband med läkarbesök samt relaterade texter i avtalen. Parterna gör en jämförelse mellan de kommunala avtalen och landskapets avtal. Vid behov ge anvisningar.

Organisation

Det finns utmaningar med nuvarande organisationsform med endast en tjänsteman då behoven hos kommunerna ökar. Vidare blir små organisationer som denna ofrånkomligen personberoende. Detta hanteras genom en tydlig avgränsning av uppdraget med fokus på kärnuppdraget. Ett befintligt brett och kompetent nätverk är också en viktig faktor som gynnar nuvarande organisationsform. Under nuvarande avtalsperiod har flera mindre ändringar gjorts i avtalen och avtalschefen utreder möjligheter till att anordna utbildningstillfällen kring uppdateringarna.

Nettokostnaden för avtalsdelegationen för 2024 är budgeterad till totalt 91 300 euro, med beaktande av indexjustering som enligt avtal görs i januari. 36 724 euro (40%) fördelas på kommunförbundets medlemmar och återstoden på Mariehamns stad och Jomala kommun enligt nu gällande fördelningsunderlag.

4. Budget 2024

4.1 Behandling av budgeten

Det preliminära budgetförslaget skickades till kommunerna 7 september per e-post.

Den preliminära budgeten utgår ifrån antagandet om att volymen i verksamheten 2024 motsvarar volymen under 2023.

Totalt ökar kommunandelarna med 10,7 % jämför med 2023 års fastställda budget, vilket motsvarar drygt 25 000 €. Förändringarna i konsumentprisindex medför en ökning om 10,7 % för KAD.

I jämförelse mot bokslutet för 2022 bör nämnas att året var avvikande med hänsyn till att tjänsten som förbundsdirektör var vakant en tidsperiod, innan en ny direktör rekryterades.

Kostnadslag	ÅKF 2024	KAD 2024	Kurser 2024	Engångsposter
Löner och arvoden	- 97 000			
Lönebikostnader	- 21 000			
Köp av tjänster	- 40 700	- 91 300	- 5 000	
Material	- 3 700			
Hyror	- 3 600			
Totalsumma	- 166 000	- 91 300	- 5 000	

Slutgiltigt budgetförslag behandlas i styrelsen 3 november 2023.

Budgetförslaget fastställs av Ålands kommunförbunds höststämma 17 november 2023.

4.2 Resultaträkning och driftsbudget

Ålands kommunförbunds budget har ett gentemot förbundsstämman bindande nettoanslag motsvarande kommunernas generella betalningsandelar (kommunandelar).

Resultaträkning		
	Budget 2024	Budget 2023
Verksamhetens intäkter		
Kommunandelar	257 300,00	232 500,00
Övriga försäljningsintäkter	5 000,00	5 000,00
Verksamhetens intäkter	262 300,00	237 500,00
Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader		
Löner och arvoden	- 97 000,00	- 90 500,00
Lönebikostnader	- 21 000,00	- 18 600,00
Personalkostnader	- 118 000,00	- 109 100,00
Köp av tjänster	- 137 000,00	- 120 850,00
Material, förnödenheter, varor	- 3 700,00	- 3 450,00
Övriga verksamhetskostnader	- 3 600,00	- 3 600,00
Verksamhetens kostnader	-262 300,00	- 237 000,00
Verksamhetsbidrag	0,00	500,00
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	0,00	0,00
Finansiella intäkter och kostnader	0,00	- 500,00
Årsbidrag	0,00	0,00
Räkenskapsperiodens underskott	-	-

Förklaringar

Budgeten för 2024 utgår från föregående årsnivå med beaktande av förväntade kostnadsökningar och -minskningar.

Budgeten har balanserats enligt kommunandelar om 166 000 euro (150 000 euro 2022) för Ålands kommunförbund, 91 300 euro för KAD (82 500 euro 2022) och 5000 e för Kurser (oförändrat). Kostnader om 262 300 euro (237 500 euro 2022), verksamhetsbidrag om 0 (500 euro 2022) och årsbidraget 0 euro.

Beräknade kostnader för samarbetsavtal med Finlands kommunförbund 8 500 euro har beaktats.

Prissättningsgrunderna för prestationer föreslås enligt principen om krav på självbärande, men med utrymme för överskott i enskilda evenemang och projekt.

Driftsbudget

Kostnads/intäktsslag	Budget 2023	Budget 2024	+ / - euro	%
Kommunandelar	232 500	257 300	24 800	10,7 %
Kursintäkter	5 000	5 000	0	0 %
Löner och arvoden	- 90 500	- 97 000	- 6 500	7,2 %
Lönebikostnader	- 18 600	- 21 000	- 2 400	12,9 %
Köp av tjänster	- 120 850	- 137 000	- 16 150	13,4 %
Material	- 3 450	- 3 700	- 250	7,2 %
Hyror/övriga kostnader	- 3 600	- 3 600	0	0 %
+ / - euro	500	0	0	0 %

Förklaringar

Personalkostnader inkluderar förutom löner även arvoden till förtroendevalda, sociala avgifter, företagshälsovård samt reseersättningar. Lokalkostnader inkluderar förutom hyreskostnader även lokalvård, värme, el, vatten, inventarier, försäkringar med mera.

4.3 Kommunernas andelar

Den totala budgeten för 2024 ökar något jämfört med 2023.

Kostnaderna för KAD justeras enligt konsumentprisindex för Åland.

Kommunandelar för Ålands kommunförbund och KAD

Kommun	Totalt	ÅKF	KAD	Rat 1-3	Skillnad 2023
Brändö	8 511,44	6 983,85	1 527,60	2 837,15	1 043,67
Eckerö	14 105,05	11 544,61	2 560,44	4 701,68	1 038,93
Finström	40 928,86	33 519,66	7 409,20	13 642,95	4 265,03
Föglö	7 733,55	6 331,33	1 402,22	2 577,85	143,68
Geta	6 570,87	5 367,68	1 203,20	2 190,29	552,72
Hammarland	23 921,48	19 573,79	4 347,69	7 973,83	2 724,22
Jomala	16 811,78		16 811,78	5 603,93	2 083,43
Kumlinge	4 825,68	3 951,97	873,70	1 608,56	351,97
Kökar	3 120,22	2 551,53	568,69	1 040,07	164,43
Lemland	34 074,02	27 909,25	6 164,77	11 358,01	3 867,69
Lumparland	6 007,02	4 922,56	1 084,46	2 002,34	608,12
Mariehamns stad	37 763,82		37 763,82	12 587,94	2 502,12
Saltvik	29 338,28	24 036,58	5 301,71	9 779,43	236,47
Sottunga	1 653,62	1 353,30	300,31	551,21	1 298,71
Sund	15 362,87	12 577,36	2 785,51	5 120,96	573,18
Vårdö	6 571,45	5 376,54	1 194,92	2 190,48	3 345,64
Total summa	257 300,00	166 000,00	91 300,00	85 766,67	24 800,00

Ålands kommunförbunds kostnader fördelas enligt $\frac{1}{2}$ skattekraft och $\frac{1}{2}$ befolkningsantal för de 14 medlemskommunerna. Kommunala avtalsdelegationens kostnader fördelas enligt samma princip för alla kommuner i landskapet.

Kommunandelarna faktureras i tre rater (januari, maj och september).

Övriga intäkter

Kursverksamheten planeras som huvudregel vara självbärande, det vill säga att kursintäkterna täcker kostnaderna för att arrangera kursen.

Ekonomiplan 2025–2026

I brist på säkra indikatorer om förändringar i kostnadsnivåer framöver förväntas en ökning av kostnader och intäkter om 2 % för verksamhetsår 2025 och 2026.

5. Organisationsstruktur

5.1 Kommunalförbundets organ

Kommunförbundets högsta beslutande organ är förbundsstämman. Vid förbundsstämman representeras vardera medlemskommun av två ledamöter, utsedda av respektive fullmäktige för en tid motsvarande kommunfullmäktiges mandatperiod.

Förbundsstyrelsen består av sex medlemmar. Styrelsen ska utses så att landskapets olika delar blir företrädade. Förbundsstyrelsen bevakar medlemskommunernas intressen samt representerar förbundet och ingår avtal på dess vägnar.

Avtalsdelegationen består av sex medlemmar med personliga ersättare och utses av förbundsstämman, till medlemmar och ersättare utses personer som representerar de kommunala arbetsgivarna och har kännedom om villkoren i anställningsförhållandena. Mandattiden är fyra år och medlemmarna och ersättarna ska utses så att landskapets olika delar blir företrädade.

Under 2024 tar en ny mandatperiod vid, vilket innebär nyval av förbundets organ.

5.1 Personalorganisation 2024

Kommunförbundets verksamhet leds av förbundsdirektör Minna Hellström.

Funktionen som avtalschef sköts som en köptjänst från Jomala kommun (motsvarande 60 procent av heltid) och innehas av Jesper Strandvik.

6. Bilaga: Prognos för kommunandelarna år 2024

Fördelningen av kommunandelar till Ålands kommunförbund år 2024.

Kommun	Invånare	% invånare	% invånare	Skattekraft	% skattekraft	% skattekraft	Totalt	Totalt	Andelar	Per rat
		ÅKF	KAD		ÅKF	KAD				
Brändö	450	3,5 %	1,5 %	12 458 447	5,0 %	1,9 %	6 984	1 528	8 511	2 837
Eckerö	939	7,2 %	3,1 %	16 814 696	6,7 %	2,5 %	11 545	2 560	14 105	4 702
Finström	2 588	19,9 %	8,5 %	51 501 661	20,5 %	7,7 %	33 520	7 409	40 929	13 643
Föglö	504	3,9 %	1,7 %	9 434 046	3,7 %	1,4 %	6 331	1 402	7 734	2 578
Geta	507	3,9 %	1,7 %	6 454 140	2,6 %	1,0 %	5 368	1 203	6 571	2 190
Hammarland	1 628	12,5 %	5,4 %	27 813 142	11,1 %	4,2 %	19 574	4 348	23 921	7 974
Jomala	5 610		18,5 %	122 633 462		18,3 %		16 812	16 812	5 604
Kumlinge	306	2,4 %	1,0 %	6 055 117	2,4 %	0,9 %	3 952	874	4 826	1 609
Kökar	223	1,7 %	0,7 %	3 416 691	1,4 %	0,5 %	2 552	569	3 120	1 040
Lemland	2 131	16,4 %	7,0 %	43 343 060	17,2 %	6,5 %	27 909	6 165	34 074	11 358
Lumparland	360	2,8 %	1,2 %	7 951 942	3,2 %	1,2 %	4 923	1 084	6 007	2 002
Mariehamn	11 757		38,7 %	294 061 257		44,0 %		37 764	37 764	12 588
Saltvik	1 793	13,8 %	5,9 %	38 148 210	15,2 %	5,7 %	24 037	5 302	29 338	9 779
Sottunga	111	0,9 %	0,4 %	1 953 133	0,8 %	0,3 %	1 353	300	1 654	551
Sund	1 001	7,7 %	3,3 %	18 745 030	7,4 %	2,8 %	12 577	2 786	15 363	5 121
Vårdö	451	3,5 %	1,5 %	7 565 728	3,0 %	1,1 %	5 377	1 195	6 571	2 190
Summa	30 359	100 %	100 %	668 349 762	100 %	100 %	166 000	91 300	257 300	85 767